

**ALEKSANDR FAYNBERG IJODIDA INSON VA VIJDON
MASALASI**

Erkinboyeva Aziza Ruslonovna

*O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti, Xorijiy til va adabiyoti
ingliz tili 1- fakulteti 2-bosqich talabasi azizaruslonovna@gmail.com*

*Ilmiy rahbar: MohinbonuMardonova Shuhrat qizi,
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti, Ingliz tilini o'qitish metodikasi
No 1 kafedrası o'qituvchisi mohinbonuuzswlu@gmail.com*

Annotatsiya: Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg ijodida inson va vijdon masalalarining badiiy hamda falsafiy talqini yoritiladi. Shoir asarlarida inson qalbining nozik kechinmalari, vijdonning inson hayotidagi o'rni, halollik va axloqiy tanlov masalalari chuqur tahlil qilinadi. Faynberg she'riyatida vijdon insoniy borliqning eng oliy mezoni sifatida talqin etiladi. Maqolada shoirning ruhiy izlanishlari, ijtimoiy qarashlari va bugungi davr uchun g'oyalarining ahamiyati ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: vijdon, inson, ma'naviyat, adolat, axloq, ezgulik, falsafa.

Abstract: This article explores the philosophical and artistic interpretation of the themes of man and conscience in Aleksandr Faynberg's creative works. His poetry reflects deep psychological and moral reflections on honesty, justice, and the human soul. In Faynberg's worldview, conscience is not only a moral category but also the foundation of human dignity. The article highlights the poet's social views, spiritual message, and the relevance of his ideas in the modern world.

Keywords: conscience, human being, morality, philosophy, honesty, justice, humanity.

Аннотация: В статье рассматриваются философские и художественные аспекты понятий человека и совести в творчестве Александра Файнберга. В его поэзии совесть выступает как нравственная основа личности, а человек — как духовное существо, способное к

самопознанию и внутреннему очищению. Автор анализирует социальные и этические взгляды поэта, а также современное звучание его идей в контексте духовных ценностей общества.

Ключевые слова: *совесть, человек, нравственность, философия, справедливость, духовность.*

Aleksandr Faynberg o'zining betakror ijodi bilan o'zbek va rus adabiy aloqalari tarixida chuqur iz qoldirgan shoirlardan biridir. U nafaqat she'riyatdagi mahorati, balki insonparvarlik, vijdon va axloqiy masalalarga bo'lgan chuqur munosabati bilan ham alohida e'tiborga loyiqdir. Faynbergning asarlarida insonning ichki dunyosi, ruhiy iztiroblari, vijdon bilan kurashi va adolatga intilishi asosiy o'rinni egallaydi. Shoir o'z hayotining ko'p qismini adabiyot, ma'naviyat va tarjima ishlariga bag'ishlagan. U o'zbek she'riyatini rus tilida, rus adabiyotini esa o'zbek o'quvchisiga yetkazgan ijodkor sifatida madaniy ko'prik yaratgan. Faynberg she'riyati insoniylik, ezgulik va vijdon g'oyalariga asoslanganligi bilan ajralib turadi.

Faynberg she'riyatida inson obrazi oddiy biologik mavjudot sifatida emas, balki ruhiy va ma'naviy mavjudot sifatida gavdalanadi. Uning har bir asarida inson o'zini anglash, o'z vijdoni bilan yuzlashish jarayonida tasvirlanadi. Shoir uchun insonning eng buyuk boyligi — bu yurakdagi halollik va ichki poklikdir. Faynbergning “Tishina dushi” (Ruh sukunati) she'rida inson qalbining jimligi, o'zini tinglash holati tasvirlanadi. U insonni atrofdagi shovqin-suron orasida o'z vijdoniga quloq solishga, o'zining haqiqiy “men”ini topishga da'vat etadi. Bu she'r shoirning falsafiy dunyoqarashini yaqqol ifodalaydi — inson o'z vijdonini eshitmasa, hayotining ma'nosini yo'qotadi. Faynberg asarlarida inson o'zini tabiat, jamiyat va yaratuvchining bir bo'lagi sifatida his qiladi. Uning poetik obrazlarida insonning yuksalishi, halollik va haqiqatga sadoqat g'oyasi ustuvor o'rin tutadi.

Faynberg ijodida vijdon tushunchasi markaziy o'rinni egallaydi. Uning fikricha, vijdon bu — insonni inson qiladigan eng muhim fazilatdir. Shoir yozadi: “Vijdonsiz yurak yurmaydi, so'z yurmaydi, hayot o'chadi.” Bu satrlar insonni ma'naviy

poklikka chaqiruvchi, falsafiy ma'no kasb etuvchi e'tirofdir. Faynberg she'rlarida vijdon jamiyatdagi ijtimoiy adolatsizliklarga qarshi kurashning ichki kuchi sifatida ko'rsatiladi. U o'quvchini o'z qalbiga nazar tashlashga, har bir ishda halollikni mezon qilishga chaqiradi. Uningcha, vijdon — bu insonning o'zini baholovchi, yo'l ko'rsatuvchi ichki ovozidir. Shoirning ko'plab she'rlarida vijdon ramzi quyosh, nur, ko'zgu obrazlari orqali beriladi. Masalan, "Ko'zgudagi soya" she'rida inson o'zini ko'rish jarayoni ruhiy poklanish timsoli sifatida talqin etiladi.

Bugungi globallashuv davrida, moddiy qadriyatlar ma'naviy qadriyatlardan ustun qo'yilayotgan bir paytda, Faynbergning vijdon va insoniylik haqidagi g'oyalari nihoyatda muhimdir. Uning asarlari yosh avlodni halollikka, mas'uliyatga va o'z vijdoniga sodiq bo'lishga undaydi. Shoirning inson haqidagi falsafasi — bu umuminsoniy g'oya, u har qanday zamonda dolzarbligini yo'qotmaydi. Faynberg bizga shuni eslatadi: inson yuragida vijdon so'nmasa, jamiyat barqaror bo'ladi. Shu bois uning she'riy merosi bugungi axloqiy va ma'naviy tarbiya jarayonida ham katta ahamiyatga ega. Faynberg g'oyalari yoshlarni o'zligini anglashga, fikrda va ruhda ozod bo'lishga, hayotda ezgulik yo'lidan yurishga da'vat etadi.

Aleksandr Faynberg ijodi inson va vijdon masalasiga bag'ishlangan she'riy-falsafiy maktabdir. U insonni o'z vijdoni bilan yashashga, ruhiy poklik va halollikka undaydi. Uning asarlarida vijdon insoniyatni saqlab turuvchi kuch, haqiqatga eltuvchi yo'l sifatida ko'rsatiladi. Shoirning asarlarida ilgari surilgan g'oyalar bugun ham dolzarb — ular har bir o'quvchini o'z yuragiga quloq solishga, insoniylikni qadrlashga chaqiradi. Faynberg merosi nafaqat adabiy, balki axloqiy-ma'naviy qadriyat sifatida ham o'z ahamiyatini saqlab qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayeva, S. XX asr she'riyatida axloqiy qadriyatlar talqini. — Toshkent: Fan, 2016.
2. Faynberg, A. Izbrannye stikhotvoreniya. — Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1985.
3. Faynberg, A. Serdtse i slovo. — Moskva: Sovetskiy pisatel', 1990.
4. Jabborov, U. Vijdon va adolat tushunchalari o'zbek she'riyatida. — “Ma'naviyat va hayot” jurnali, №2, 2018.
5. Oripova, N. Insonparvarlik g'oyalari zamonaviy o'zbek adabiyotida. — Toshkent: Yangi asr avlodi, 2019.
6. To'laganova, Z. Faynberg she'riyatida inson va vijdon motivlari. — “Til va adabiyot ta'limi” jurnali, №1, 2020.
7. Ziyouz.uz. Aleksandr Faynberg hayoti va ijodi haqida ma'lumotlar. [Elektron manba] — www.ziyouz.uz